Coppye eenes Brieffs geschreven wt Enghelandt / aen eenen Enghelschen Edelman woonende te Padua, waer in begrepen is een waerachtich verhael van een vremde Conspiratie oft verraderp teghen de Majesteyt van Enghelandt/bedreven van eenen Edward Squire, die onlanckx om die selve daedt gheexecuteert is/ende ghepractiseert by eenen Jesuyt Richard Walpoole, woonachtich in Spaengien binnen de stadt van Sivilien.

Overgheset uyt het Engelsch in Nederduytsche Sprake.

Tot Londen,
By Christoffel Barker / Drucker der Coninghinne excell. Majesteyt van Enghelandt/ Anno 1599.

SIr, ick bedanck v grootelick van v verhael van Ferrara, eñ om het selve wederom te verdienen/ sendt ick v hier een waerachtich verhael van een seker gheschiedenisse/ dat noch onlancks hier in Engelant geschiet is: waerdich een soeels ter gedachteniſſe behouden te worden/ om de vremdicheden der saken eñ theduptsel dat het by hem heeft van Gods extraordinaerlicke eñ onsienlicke voorsienichept: Ten anderen weerdich ter eewiger vergetenhept verworpen te worden/ hepde om de afgrijselichept des daets/ als noch meer (soot noch meer mogelick waer) om de groote godloosheyt der opstreckinge eñ beweginge daer toe: want ick verseker v/ men behoort questie daer van te maken/ om door verhalinge den tijt te besuetten/ eñ menschen gedachten daer door te infecteré: dan overmidts dese wercken in sulcken dupsteren eñ diepen cupl van Hipocrisie versiert eñ gesmedet zijn/ soude het schadelicker wesen het selve verborgen/ bedect eñ ongelooffelijck te houden/ dan dattet door int openbaer bringhen/ der menschen verstant sinnen eñ gemoet soude moghen opporen/ tot sulck een sake dat soo afgrijselijck ende cupl is.

Dit daerom S. moeght ghy gelooven/ want ick goede ghelegenthept ghehadt hebbe om de waerheyt daer van volcomelijck te vernemen/ beyde vande particuliere saken dieder verhandelt ende ontdeckt waren/ door helpden van Edward Squire, die een vande misdadige was/ als ook die saken die noch behouden waren/ eñ daerom hebbe ick v alle het verhael daer van gesonden/ dat eer ghecort is van alle zijn circumstantien ofte omstandicheden/ dan verlangt oft grooter ghemaeckt alst behoort.

Desen Squire woonde eenighe Jaren in Greenwich, eñ was daer een Notaris, niet dat hy voorgenomen hadde tselue te vervolgen/ dan alleenlick om hemselven een wijltijts daer mede te behelpen. Daer na vertreech hy eñe bedieninge ontrent des Coninghs Stal/ door middel van eenen Kaies die vande Provande versorger was/ het welcke na dat hijt twee Jaren bedient hadde/ treegh een teghenhept daer in/ eñ begaf hem ter Zee inde leste Vopagie die Sir Franciscus Dracus op Indien deedt/ in welcke Vopagie het ghebiet dat de Frances (zijnde een clepn Barcke daer hy mede op was) vande reste vande Vloot ontrent Guadalupe verstropt wiert/ eñ was vande Spaensche Frugotten ghenomen.

Niet lang daer na heeft desen Squire kenniſſe getregen met Richard Walpool eenen overloopen Enghelsman/ die van ordere daer een Jesuijt was/ van grooter achtinge eñ esprne/ eñ als generael Vicarius in plaetse van eenige Prelaté/ als sy daer niet tegenwoordich waren. Desen Walpoole die altijts een loerende eñ wacker ooge hadde tegen de geen van ons Vaderlant/ eñ om een singulaer eñ bysonder instrument wt te soeché/ die eenige groote verraderp te wege mocht bringen/ heeft den voorsepden Squire aenghesien eñ aenbaert als seer dienstelijck eñ bequaem tot zijn voornemen/ overmidts hy in hem vernam meer als een gemeyn ordinaer verstant eñ geest naer zijn qualiteyt eñ educatie: daerenbouen bevondt hem een man te wesen/ die met grooter voorsicht ichept zijn Jaren overgebracht hadde/ ende niet eens van perijckelen eñ schaden onstelt was: want ick

betupge

betuyge v dat noyt mensche op zijn versoeck van doot eñ leuē met meerder corage gheantwoort heeft/ die oock min ontset ofte bevreest was/ jae zynen moet en veranderde nau eens daer over/ als oft hy nerghens van geweten hadde van het toecomende perijckel dat hem ghenakende was/ so dat hy gantsch onbevoelijcken was van passie/ eñ van sprake niet eens gekrenckt. Maer sonder alle zijn gestadicheyt eñ stantvasticheyt van sinnen eñ ghemoet insach den Jesuijt Walpoel in hem noch twee conditien / die hem grootelicx tot zijnder baten dienstelijcken waren/ het eene/ dat nademael hy een ghevanghen ende niet als een overlooper in Spaengien gecomen was/ om welcker oorsaeck men min acht eñ quaet vermoeden op zijn wederkeer in Engelant soude hebben: Ten anderen/ dat hy verstaen hadde/ dat desen Squire eenighe bedieninge ontrent des Coningins Stal hier voortijts gehadt hadde / waer aen den Jesuijt terstont handtsloegh/ als een bequamen middel tot zijn voornemen te connen gheraken.

Nietemin om hem te beter tot zijn voornemen te fatsoeneren eñ bereyden/ ende dattet te beter eenen decmantel soude schijnen te wesen (soo wanneer Squire naer Engelant weder soude keeren) dat hy om zijn conscientie gheleden hadde/ brocht te pas dat Squire om eenige contentien in der Inquisitie handen viel. Door desen middel creech hy zijn hert tot zijn waerts/ dat eē weynich door die benautheyt vertsaecht was/ waer door hy voort versekert wierdt over hem dat hy een onbewegelick Papist was.

Doen hy hem nv nae behoorlicker wijse in alles beproeft eñ ondersoocht hadde/ begost hy hem zijn sakē te ontdecken / eñ droech hem ten eerstē voor belangende de tyrannye eñ vervolginge die hier in Engelandt teghen de Catholijcken ghesticht wordt / waer teghen ghy Sir wel beter weet: maer doen nv den Jesuijt op verscheyden tyden met hem gesproken hadde/ eñ nae zijn goet duncken hem wijs gemaeckt in wat miserien de Catholijcken hier in Enghelant stonden / hoe qualijcken datter de Regieringe in Engelant toeginck/ eñ op hoe weynighe personen leven den Staet van Enghelant stont: Squire over d'ander syde (die oock gheen verstant en ontbrack om het selve te verstaen op wat bane hy geleyt werde) hadde hem een weynich daer van te voren verstaen ghegeven/ ende daer na noch met grooter ernst volcomelijck protestatie van zijn gemoet eñ sinnen ghedaen/ dat hy gantschelijcken bereyt was / hem in zijne sake na zijn vermoghen dienst te doen. Doen nv desen boosen moortdadighen Monnick sach dat hy hem in zijn begrijp gecregen hadde/ begonde hy hem voorts inden slaep te wiegen: nietemin en woude hy hem niet ten eersten op den hoochsten graedt stellen/ maer alleynskens met trappen verhoogen: daerom seyde hy/ Het waer een daedt daer groote verdiensten toe stonden, dē Grave van Essex om te brengen: maer daer na seyde Vnum necossarium, een dinck waer bouen al van nooden/ eñ hem een wijltijts in twijffelmoedicheyt gehouden hebbende brack ten lesten zijn voornemen in dese woorden wt/ dat hy hem tot zynen dienst wilde gebruyckē/ het welcke hy gemackelijck sonder perijckel ofte schade aen zijn lijf soude connen volbringhen/ want het ghedaen mocht worden / so wanneer de Coninginne daer selfs niet teghenwoordich en soude zijn (het welcke soot scheen / hy seyde van eenighe verraders die haere Majesteyts doot ghesworen hadden/ eñ nochtans op den tijdt/ als zijt bequamelicken volbracht souden hebben/ so seer doort schricken verslaghen waren / dat sy geen macht en hadden om haer boosheyt te volbrengen) Ja voorder seyde hy dat

hy niet eens en hoefde bekeert te zijn int beſtaen daer van/ geſien ofte gemerckt te worden van eenige treffelijcke lupdē dieder acht ſouden opſlaen/ maer dat hijt wtpelick ſonder pemandts achterdencken ſoude connen volbrenghen: Ende het was dat hy den appel van des Coninghs Tabel vergiftet ſoude hebben/ſo wanneer hy dan ergens wtghereden hadde / en̄ haer hant daer op houdende/die hy alsdan ontrent haer aenſicht en̄ neuſgaten mocht houden / en̄ alſo bequamelick zijn operatie doen: Eū overmits hy eenige bedieninge voormaels in des Coninghs Stal gehadt had/ en̄ daer door noch goede middelē ſonde mogē erpē/om tſelue lichtelic ſonder alle perijckelē int werck te ſtellen: Tē leſten voerthē hyer noch hy/ Oft ſchoon de tegenwoordige doot daer ouer mochte volgen, en hoefde nochtans daer na niet te vragen, want hy verſekert ſoude zijn dat hy van dit leuen in eenen heyligen Sanct inden Hemel veranderen ſoude. Tot welcke verbloete voornemen (na dat de Jeſuijt deſen Squire ghemaeckt hadde het ſelve te belouen) bede hy alle middelen en̄ neerſtichept hem daer in met verbinteniſſe te verſtercken om tſelve te volbrenghen. Voorder bede hy hem menichmael met Eedt tot hem ſweeren/dat hy tot het upterſte daer in volſtandich ſoude blyben/maecte hem ook het Sacrament daer op te ontfangen / en̄ volherde geſtadich zijn dupbelſche voornemen daghelicx te vernieuwen / op dat ſy zyn ſinnen en̄ ghedachten gantſch beſitten ſouden/ eū dat hy geen middelen meer ſoude vinden om van zijn boose voornemen ontſlaghen te worden/ſegghende hem: Dat hy nu ſtont op den graedt van verdoemeniſſe, ſo hy zijn uyterſte beſte niet en dede, om zijne Eedt te volbrengen. Hy badt hem ook gedachtich te weſen Dat ſulcke ſonden ſelden vergeuinge vercregen, en̄ ſo hy maer eens en twijffelden op de verdienſtē daer van, het waer genoech hem inden Afgront der Hellen te ſtorten. Inſghelijcks ſo hy bekeert waer ende ſwarichept daer vā maecte / badt hy hem dit te bemercken/ſeggende: Wattet een menſch helpen ſoude ſo hy alle dē ſchat vande gantſche werelt mocht genieten, ende zijn ziele verdoemt blyuen. Hier door hadde den Jeſuijt deſe Squire ſo in ſlaep gewiecht / dat hy hemſelven niet en mocht bedencken/geen twijffelmoedichept ofte omſtandicheden voor te brengen/ſo dat de vogen zijns verſtants gantſch opgeſloten en̄ verblint warē/ dat hy nergens conde op denchen dan de beloftē van zynen Eedt te volbrengen. Ende tot een beſluyt van dit ſchrickelick exploict/gaf hy hem zynen ſegen en̄ benedictie / bede hem nederknielen/om zijn biechte voor hem te doen/daer na bede hy hem wederom opſtaen/ombelſde hem met een van zijn armen/crupſte hem met den anderen/ende na dat hy eenige woorden in Latijn binnens monts gheſproken hadde/ſeyde tot hem in Engels: God ſegen v mijnen ſoon, ende de Heere verſtercke v: hebt goeden moet, ick ſette mijn ziele voor v te pande, ende ick ſal gheſtadich mijn gebeden voor v uytſtorten, tſy in uwen leven ofte doot, met deſe omhelſinghe (ende als oft waer betooveringhe) ſchepde dien dupbelſche verdoemde menſche laetmael van hem.

Doen gaf hy hem volle onderwijſinge om dit vergift int werck te ſtellen/ wyſende hem dat hijt in een dobbel blaſe ſoude ontfanghen/ en̄ ſoo wanneer hijt ghebruycken ſoude/moeſt hy de blaſe aenden mont vol cleyne gaetkens ſteken/ ende dragen het vergift in een van zijn handen met een dobbel handſchoen bewijdt/ en̄ ſo wanneer hyt bequamelicken doen mochte / ſoude hy zijn handt omkeeren/ en̄ het op den knop vanden voorſz Tabel douwen: daer na verhaelde hy hem vande

eygent-

epgentschap eñ natuer daer van/ dattet langh bleef in sitten daert gelept was, dat ooc zijn cracht dooz de lucht niet lichtelicken verdwijnde/ende ten lesten in zpnen afscheyt gaf hy hem het vergift in sulck een blase als wooztz is.

Wit is de warachtighe ghesthiedenisse/ hoe den Jesuijt Richard Walpoole desen Edward Squire uptghesonden hadde om dit sept int werck te stellen / het welcke hy met zijn epghen bekenteniſſe gheleden heeft / Jae waren de selue woozden die hy spzack/het welcke hy met sulcke cloecmoedicheyt wt spzekende was/als oft hem niet quaets genaende waer: eñ tot hier toe hebt ghy de onderwpsinghe eñ wijsmakinghe van den Jesuijt tot desen Squire. Tschijnt oock dooz des Jesuijts woozden/dat hy geerne gehadt hadde dat hy den Gzaue van Essex insgelijck oock sonde vergeven/ waer dooz de Zee mochte bevrijt woz den/eñ soude een saeck van nooden geweest hebben tuden tweeden gzaedt.

Na dat nu Squire tvergift der zielen / belangende zijn booſe voornemen/eñ het materiael tvergift belangende tgheen dat in die blase was volcomelicken genoech ontfangen hadde/eñ dat hem Walpoole ondertusschē eenige beloften van verdiensten daer vooz beloeft hadde/sonder alle de vertroostinghe vande verdiensten des toecomenden levens/ waer in hy hem genoech getucht eñ onderwesen hadde/soo datter niet resterende was/als alleenlick het haestich vertreck na Engelant. Ende om tselve met eenen bequamen dermantel te bedecken/wierter verhandelt dooz middelen van eenen Chanon van Civilien vermangelinge te doen van twee Spaengiaerts die in Engelant ghevangen waren/wesende van des Chanons maeghschap vooz desen Squire eñ noch eenen Rowles (noch teghenwoozdelicken in den Towre oft Casteel van Londen ghevangē zijnde) mochten gelost wozden/op dat so sulck geschiede/de sake van alle quaet vermoeden bevrijdt mocht wozden/dat Squire niet en quam om sulcken booſen exploict wt te rechten/maer als een die upt de ghevancheniſſe verlost was. Op welcke oozsaet hy terstont wechgesonden wiert/redelick met gelt versien/om zijn ghemoedt daer toe te beter te doen strecken/nochtans en hadde hijt niet so overbloedelicken/dat hy daer dooz zijn leven liever ghehadt hadde/eñ met de pzope so dooz gegaen soude hebben: nietemin wasser gelt genoech voozhanden/maer ten wert hem niet alles in handen overghegeven.

In Engelant aengecomen zijnde (ontrent 14. dagē vooz dat de Gzaue van Essex zpnen tocht op de Eplanden dede) begaf hy hem terstont by eenē Gaetsheer van grooter estime/om hemselven daer dooz te vertoonen/ eñ alle quaedt vermoeden weck te nemen/oock om daer dooz te beter geloof eñ credijt te verwerven: eñ bevindende dat hy wel na zijn begeerte ontfanghen was/socht hy alle ergelisse eñ hepmelicke pzactijcken / om zijn voornemen (soot eenichsints moghelicken waer) vooz des Gzaven van Essex vertreck int werck te stellen: eñ hem selven bedenckende dattet vergift alleenlick op sekere tpdē des Jaers zijn operatie conde doē/daerō dochte hy het alderseckerste vooz hem dat hy op die tijt daer niet soude wesē/so datter eenige teeckenē vā vergift int openbaer mochtē comen/daer op terstont scherpe ondersoeck (alsmen wel denckē mach) gedaen soude wozden / eñ daer dooz terstont ontdeet mocht wozden/ begaf hy hem met eenen inde Vopagie van Essex, maeckte dooz sekere middelen dat hy in des Gzaven eygen Schip quam ende zijn Leverey vertreech/ so dat hy niet meer te verwachten hadde/als eenen bequamen tijdt te speuren.

Ende het beliefde God (tot zijns Naems eere ende glorie) dat smaendaechs/ sesende veerthien dagen na dat de voorsz Squire upt Spaengien wederom gecomen was/hadde vernomen dat haer Majests. peerden gereet worde gemaect om upt te rijden: waer op hy (die met so veel quade geesten beseten en verdupvelt was) quam inde plaetse voor de stal/daer des Coninghs paert al ghereet en ghesadelt stont/hoorende met blij gelaet een pegelick propoosten/en alles na zijn onderrichtinghe ghereet hebbende/leyde zijn hant op den knop vanden Tadel/en seyde: God beware de Coninginne. Waer op het beliefde God zijn woorden te aenvaerden/ende niet zijn quade voornemen/en so brack het vergift upt/daer hy in onderwesen was.

Dus was dat dierbaer leven van hare Majest. door sulck eenen godlooseu tweeden Iudas verraden/die zijn exploict alreede int werck gestelt hadde/en zijn conspiratie tot den uptersten punct toe gebracht/daer resteerden alleenlick Gods toelatinge: maer Gods voorsienichept beschermde haer/gelijc S. Paulus de slange van zijn hant schudde/want het int heetste vandē Somer was/als alle sweetgaten groepent zijn om alle quade lochten te ontfangen/so sy maer eens hare hant op den appel vande Tadel gelept hadde. Daerom de heydensche menschen op dat mael daer upt wouden beslupten/dat Paulus eenē God waer: so mogē wy Christenen wel seggē/dattet Gods sterche hant en cracht was/die zijn Dienstmaeght boven alle sichtbaerlijcke ende natuerlycke middelen seer goedichlick beschermt heeft/sprekende het tot schande van alle haer ongetrouwe onderseten en bovaerdige vpanden: en gelijck hy haer menichmael bewaert heeft/so sal hy haer bupten alle middelen ten uptersten toe beschermen: want soomen overdenct hoe menichmael haer leven is aengevochten geweest/van het beginsel van haer Regieringhe aen/hoe dickwils het met gewelt is aengesocht gheweest/hoe dickwils met verghevinge/oock hoe veel verraders daer geweest zijn die in haer door ghesworen hebben/ick spreke vant groot getal der gener die alreede ontdect zijn geweest/en hoe veel meer zijnder (alsmen wel dencken mach) die noch inde selve dupsterheydt sweven en nopt int licht hebben geweest/een mensch can lichtelijck oordeelen dat nopt Prince ofte Potentate dierghelijcke seghenighe ende beschermnige ontfanghen heeft.

Maer ondertusschen mocht ghy eens aenmercken de vremde misterien der Iesuytsche leeringe/hoe sy den Hemel en Helle vermengelt hebben/en de Ordersaten opstijfen tegen den Gesalfden des Heeren/wapenende hen met de onsienlycke wapenen der Schrifturen/Sacramenten/Eeden/Gebeden en Segeninghen teghen haer natuerlycke Souvereynen. Waer in dat groot onderschept is tusschen den Geest die in David wrocht en den geest die in hen werckt: Want David doen het hem geboot schapt wiert/dat Saul in zijn eygen sweert gevallen was/en de ppne des doots gevoelende/oock groote sorge dragēde dat hy niet levendich inder onbesneden oft Philistepnen handē vallen soude/beweerdde een van zijn wapendragers hem voorts van zijn leven te ridden/het welcke hy dede/en daerom van David veroordeelt wert de doodt te sterven/om dat hy hem verstout hadde zijn handen aenden Gesalfde des Heeren te slaen: en nochtans was Saul een Coninck van God verlaten en geabandoneert: die oock te vozen hemselven de doodelicke wonde gegeven hadde/soo dat desen soldaet hem alleenlick dan zijne ppne ridde ende niet van zijn leven/dat oock tot een goet eynde/op dat de Heydensche

volc-

volckeren over het doode lichaem jubilerende / den name Godts daer dooz niet verachten en soude.

Doozwaer ick verwonder my dat de Princen hen niet en versamelen / om van dees banden verlost te wozden / eñ dese secte te onderdrucken / de welcke altijdt handelen om hen van het leven te berooven. Ick en can oock niet bemerken dat de Zeeroovers (die de Civiltanen Publici hostes societatis humanæ, dat is: Openbare vpanden eñ wargeesten van des menschen vereeninghe achten / eñ daerom alle Princen oock verbonden zijn na haer seggen / het sp vzient ofte vpandt / te samen te spannen om de selve wt te roven) sulcke vpanden en wargeesten vande vzientschap eñ vereeninge met malcanderen als dese Jesuiten zijn. Ick en achte oock niet dat de ozdere vande Templiers (doen sp in eenige weken dooz gantsch Christendom wtgeropt werden) opt so groote misdaden in den hoochsten graedt bedzeven hebben. Ick verwonder my oock grootelicks over den Bisschop van Roomen / als een seltsame sake (alwaert maer schoon om de groote smaedt ende verachtinghe tot die Heligie dieder dooz geschiet) dat hp hem niet en supvert van dien vuplen stinckende ende afgrijsselijcken supzdeech.

Maer om wederom tot ons vooznemen te comen: Naer vijf oft ses daghen dat Squire dit sept bedzeven hadde / ghinck hp mede ter Zee in des Graven eyghen Schip / eñ misschien (als Tacitus sept) Quia prima prouenerunt, Ferox sceleru fuit, dat is / om dat zijn voozgaende saken wel ghelucht waren / was hp wzeedt in zijn hooft hept / eñ daerom nam dat wepnich datter noch overgebleven was / met hem in een clepn potgen: doen nv de Grave ter Zee tusschen Faial eñ S. Michael was / streech hp het vergift op den appel vanden Setel / daer in de Grave gewoon was des middaechs eñ savonts ter maeltijt te sitten: maer (God sp lof) daer en quam oock gheen schade van.

Nv laet my v een wepnich bekent maken hoe ders saken int licht geromē zijn / eñ hoe wonderlick God de selve te voozschijn bzocht: want Squire en hadde nv geen achterdencken meer / naedien het nv niet ghelucht en was / mepnde van alle perijckelen ontslagen te wesen / overmits dat hp mepnde datter niemandt als zijnen Biechtvader en hp van en wist / ende daerom niet ontdeckt en conde wozden. Maer zijnen Biechtvader diet niet en behoefden soo verbozghen te houden als Squire, was misschien dooz blijschap ghetickelt dat hp sulcken pser int vper hadde / gaf het mede te kennen (tot zijnder grooter lof eñ eere) eenige van zijn medegesellen overgeloopenen die daer woonden: het welcke een groote begheerte in hen verweete watter naer volgen mocht. Doen nv den tijt voozby was / eñ gantsch gheen tydinge vernomen hadden / mepnde sp dat hen Squire hadde bedzoghen: Daerom een van hen (die hem aldermeest toegedaen hadde geweest) wiert zijnen grootsten vpant / want hp mepnde dat Squire de sake ontdeet hadde / eñ om hem daer over te wzeken / maecte datter een los ghelaten wierde (als oft hp naer Engelant quam gevlucht) die de sake daer ontdecken soude / niet de omstandicheden dan alleenlick het verraet van Squire, eensdeels om hemselven credijt te behalen / ten anderē / om hē over Squire te wzeken. Eñ desen Socius (om dat hp te betteren dienst daer dooz wilde doen / wilde het niet mondelick overdzagen / maer in eenen brief / die hp mepnde gestolen te hebben upt een van haer Cantozen. Desen brief quam te voozschijn met noch eenen anderen brief / die de selve noch mede bzacht van eenen anderen bysonderen persoon geschzeven / welcke twee bzieven van eender-

lep

verlep warsaken handelden/ so datmē achterdencken hadde dat hy na geconcerfepte was/ als oock bevondē wiert. Hier op vergaderdemen dattet maer eenen haet was / die sy teghen Squire namen / eñ men achtede hem een vroom man te zijn: dan overmits het een teere saeck was/heeftmen om Squire ghesonden/eñ hem van alles onderwaeght eñ geexamineert. Ten eersten/ verclochende hyt alles/ daer na tot eenighe omstandicheden ghecomen zijnde/ dewelcke met deg anderen mans spraeck wel over een quamen/ conde men lichtelick mercken datter wat waer van was/ eñ dattet alles teghen hem niet en was gelogen eñ versiert/eñ daer om hebbense beter achtinge op de saeck genomen/oock Squire niet wetende hoe verre zynen Biechtvader zijn gheloove gebroken hadde/ontdecte alle de sake sonder eenich groot gewelt aen te doen/ dan alleenlick met goede persuasie door Gods goede werckinge daer toe beweecht zijnde.

Waer hem ten tweedenmael beter beraden hebbende/ geliick hy een man was vā grooter voorsichtichept eñ diepsinnichept/ bevondt dat hy veel wijsselicker gedaen soude hebben/so hy de sakē gantsch eñ gader/ die tusschē hem eñ Walpoole verhandelt waren/ontdect hadde ende daer by gebleven/ zijn eygen saken (hoe dat hyt int werck hadde gestelt) verswegen hadde / die alleenlick by hem eñ van niemandt anders bekent waren/her welcke nochtans met goede achtervolginge van hem te vozen bekent was geweest: niettemin dede hy alle neersticheptin zijn beschuldinge voortaen een onderschept daer van te maken/belpdende het eerste stuck/maer van het gene dat hy gheloogent hadde/begost hy hen dit voor te werpen/segghende: Oft schoon hy het voorsz exploict aenghenomen hadde/nochtans gantsch niet van mepninghe waer gheweest het selve te achtervolghen.

Waer op een van de Commisen (dien alle de particuliere omstandicheden wel bekent waren)hem voor oogen lepde zijn absurde verloogeninge/gantsch strydende tegen zijn voorgaende bekenteniſſe die vrywillich/particulier ende gantsch noodeloos waer geweest/ dan alleenlick in conscientie der waerhept: met welcke woorden hy gantsch verslagen eñ in hemselven verwonnen zijnde/bekende ende justificeerde de waerhepdt van zijn voorgaende bekenteniſſe in teghenwoordichept van alle de omstaende aenhoorders.

Dus heb ick Sir een wepnich met dit verhael de waerhept v willen voorstellen/het welcke naer mijn duncken int lesen v wel genoegen sal/ alst my int schrijven daer van gedaen heeft. Maer ten lesten verhoop ick dat wy te samen (in vreuchde te bedrijven) sullen vereenicht worden/ overmits onser beyder verlossinge: ende God biddende dat hy hare Majestept lang wil beschermen/door wien wy alle onse goede daghen ghenieten.

FINIS.

21

Eyghentlijck ende treff[illegible]lijck

bewijs ende summaris waerachtich berich[illegible] van alle ende jeghelicke saken/oock grouwelijcke daden/ende [illegible]menschelycke/beestighe/schier noyt ghehoordetyrannie ende schenderi[illegible] welcke des Spaensche Coninghs kryghs-volck inde Nederlandtsche W[illegible]haelsche Kreys / Oock op des Rycks grondt ende bodem / in [illegible] (als nu noch durende) inval/ sonder onderschept teghen alle menschen volbracht hebben.

Daer neffens

Een missive van Grave Mauritius van N[illegible]au/aen de Westfaelsche Kreys tot Dortmundt versamelt / gheschreven.

Ende dan noch

Een ghedenckweerdigh schrift des Heeren [illegible]arels Nutzels van Sonderspuhil/ Keyserlijcke Majes[illegible]ts ghesante/aen Franciscum de Mendoza Admirante van Arragonien.

Midtsgaders

Een schrijf weerdighe Ban ende uytschrift [illegible]s Hertoghs Henrici Iulij van Bruijnswick / aen alle [illegible]e onderdanen/hun vermanende/ des noot doende gheresolveert te zijn dit quaet teghen te staen.

Ende ten lesten

Een missive des Keurvorstes Ernesti van Collen/a[illegible]den Landgraef Mauritz van Hessen.

Der weerdiger loflijcken vryen Duytsche Nationi [illegible]een noodtwendighe waerschouwinghe in druck ghegheven/ Anno 1599.

Ende nu uyt de Hooge in Nederduytsche tale tot all[illegible] Nederlandtsche Vaderlandtsliefhebbende persoonen overghesettet ende in druck vervat/

Door Herman Allertsz. Boeck-vercooper / op den midd[illegible] Dam.